अव अयमिते तस्मिन् सर्व्वास्ताः सहिताः स्त्रियः। पितरं शरणं प्राप्ताः क्षीयते नः पतिः पितः!। न वयं तेन वर्त्तामो विना सुखनिराकृताः। उवाच दत्त स्ताः सर्व्वा शापो मे नान्यथा भवेत्। मासमध्ये पक्षमेकं वर्द्धतां स क्रमेण वै। क्षयं क्रमेण प्राप्नोतु पक्षमेकं व्यवस्थया। एवं शापं वरञ्चैव लेभे तस्य व्यवस्थया। तथैव राजते व्योम्नि क्षयवृद्धी दधद्विभुः"। ज्योतिषोक्ततत्कारणन्तु इन्दुशब्दे ९२१ पृ० दर्शितम्। २आह्लादजनकद्रव्यमात्रे त्रिका०। ३कर्पूरे ४स्वर्णे ५जले ६काम्पिल्ले पु० मेदि०। ७द्वीपभेदे शब्दमा०। ८विसर्गवर्णे तन्त्रसंकेतः चदि–दीप्तौ रक्। ९कमनीये त्रि० १०मयूरपिच्छे मेचके हेमच०। ११गोणसुक्ताफले व्याडिः। अन्त्यपदलोपे १२चन्द्रगुप्ते न्यमे च। "क्रूरग्रहः सकेतुः चन्द्रमसंपूर्णमण्डलमिदानीम्" सुद्रारा०। "चन्द्रं गता पद्मगुणान्न भुङ्क्ते" कुमा०। "बधूजनश्चन्द्रमधश्चकार" माघः। "चन्द्रचन्दनरोलम्बरताद्युद्दीपनं मतम्" सा० द० तस्य शृङ्गाररसोद्दीपकत्वसङ्गमम्। स्वर्णे "चनुद्रयः "होता मनुद्रः श्रुणुवन्नुद्रयः" ऋ०१।१४१।१२।१२क्षीरके। चन्द्राधिष्ठातृके १४मृगशिरोनक्षत्रे १५एकाङ्के च।

चन्द्रक पु० चन्द्र इव कायति कै–क। मयूरपुच्छस्थे चन्द्राकारे १पदार्थे अमरः। २नखे शब्दच० ३मत्स्यभेदे (चाँटा) राजनि०। "चन्द्रकस्तनभिष्यन्दी मधुरो बलवर्द्धनः" राजनि० तद्गुणाउक्ताः। स्वार्थे क। ४चन्द्रशब्दार्थे जले पतितस्य हंसस्य चन्द्राकारे ५मण्डले च "यां चन्द्रकैर्मेदजलस्य महानदीनाम्" माघः। ६सितमरिचे न० राजनि० ७शिग्रुबीजे न० शब्दार्थचि० चन्द्रकोजातोऽस्य तारका० इतच्। चन्द्रकित जातचन्द्रके त्रि०।

चन्द्रकला स्त्री ६त०। चन्द्रमण्डलस्य षोडशभागैकभागे तासां नामानि कलाशब्दे १७८४पृ० दर्शितानि तिथिभेदे स्त्रीणां देहांशभेदे स्थितानां तासां नामभेदाश्च कामशास्त्रे उक्ता यथा

"सुधा यशा सुमनसा रतिः प्राप्तिस्तथा धृतिः। ऋद्धिः सौम्या मरीचिश्च तथा चैवांशुमालिनी। अङ्गिरा शशिनी चेति छाया सम्पूर्णमण्डली। तुष्टिश्चैवामृता चेति कलाः सोमस्य षोडश"।

चन्द्रकवत् पुंस्त्री चन्द्रकोऽस्त्यस्य मतुप् मस्य वः। मयूरे "प्रावृडुवत् मयदि चन्द्रकवान् द्रुमाणाम्" माघः। स्त्रियां ङीप्।

चन्द्रकाटुकि पु० प्रवरभेदे हेमा० प्र० स० मूलं दृश्यम्।

चन्द्रकान्त पु० चन्द्रः कान्तोऽभीष्टो यस्य। स्वनामख्याते १मणिभेदे तद्गुणे हि तस्य जलस्रावात् तत्कान्तत्वम्। २कैरवे, ३श्रीखण्डचन्दने च न०। ४रात्रौ, ५ज्योत्स्नायां, स्त्री मेदि० ६चन्द्रशोपायां, चन्द्रपत्न्याञ्च स्त्री हेमच०। "चन्द्रकान्तोद्भवं वारि पित्तघ्नं विमलं स्मृतम्" सुश्रु०। "सायं शशाङ्ककिरणाहतचन्द्रकान्तः" "दृष्टा तस्यामल वपुरिदं चन्द्रकान्तानुसारि" अमरुश०। "चन्द्रकान्ताभिधा रौ तौ विरामः स्वराष्टौ" छ० र० टी० उक्ते पञ्चदशाक्षरपादके ७छन्दोभेदे स्त्री। "दलक्षणात्मज चन्द्रकेतुराजधान्यां स्त्री चन्द्रकेतुशब्दे दृश्यम्।

चन्द्रकान्ति न० चन्द्रस्येव कान्तिरस्य शुभत्वात्। १रजते रूप्ये, ६त०। तद्गुणादि भावप्र० उक्तं यथा

"त्रिपुरस्य वधार्थाय निर्द्विषिर्द्विलोचनैः। निरीक्षयामास शिवः क्रोधेन परिपूरितः। अग्निस्तत्कालमपतत्तस्यैकस्माद्विलोचनात्। ततोरुद्रः समभवद्वैश्वानर इव ज्वलन्। द्वितीयादपतच्चैलादम्बुबिन्दुस्तु वामकात्। तस्माद्रजतसम्पन्नस्तस्मान्मर्म्मसु योजयेत्। क्षत्रियस्य भवेत्तद्धि वङ्गादिरसयोगतः। रूप्यन्तु रजतं तारश्चन्द्रकान्ति सितप्रियम्। गुरुस्निग्धं मृदुश्वेतं दाहे छेदे घनक्षयम्। वर्णाढ्यं चन्द्रवत् स्वच्छं रूप्यं नवगुणं शुभम्। कठिनं क्षत्रियं रूक्षं रक्तं पीतं दलं लघु। दाहच्छेदघनैर्नष्टं रूप्यं दृष्टं प्रकीर्त्तितम्। रूप्यं शीतं कषायाम्लं स्वादु पाकरसं सरम्। वयसः स्थापनं स्निग्धं लेखनं वातपित्तजित्। प्रमेहादिकरोगांश्च नाशयत्यचिराद्ध्रुवम्। तारं शरीरस्य करोति तापं विद्धं वनं बलं यच्छति शुक्रनाशम्। वीर्य्यं बलं हन्ति तनोश्च पुष्टिं महागदान् शोषयति ह्यशुद्धम्"। चन्द्रस्य २दीप्तौ [स्त्रियां ङीप्।

चन्द्रकिन् पु० स्त्री चन्द्रकोऽस्त्यस्य इनि। मयूरे त्रिका०

चन्द्रकुण्ड पुंन० ६त०। कामरूपस्थे चन्द्रकृते कुण्डभेदे चन्द्रकूटशब्दे दृश्यम्।

चन्द्रकूट पु० कामरूपस्थे पर्व्वतभेदे तत्तथा कालिका० ८१अ० "पूर्व्वं वायुगिरेः शैलश्चन्द्रकूट इति स्मृतः। त्रिकोणस्तावसङ्काशस्तदूर्द्ध्वे चन्द्रमण्डलम्। द्वितीयवर्गस्थाद्यन्तु बिन्दुभ्यामलङ्कृतम्। चन्द्रबीजमिति प्रोक्तं तेन चन्द्रं प्रपूजयेत्। अद्यापि प्रतिदर्शे तु पर्व्वतं तं निशापतिः। प्रदक्षिणीकरोत्येव दयभीरक्षिभि-